

UCHWAŁA NR 302/XXVIII/16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
z dnia 28 listopada 2016 roku

w sprawie budowy w Toruniu pomnika ofiar „Zbrodni Pomorskiej 1939”

Na podstawie art.18 pkt.20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 486) i § 2 ust.2 pkt. 1, § 3 ust.2 pkt. 1, 6, 9–oraz §10 ust. 2 Statutu Województwa Pomorskiego (Dz. Urz. Województwa Pomorskiego z 2002 r. Nr 39 poz.905 ze zm.¹).

Sejmik Województwa Pomorskiego uchwała

stanowisko

w sprawie budowy w Toruniu pomnika ofiar „Zbrodni Pomorskiej 1939”

§1

Sejmik Województwa Pomorskiego mając na celu krzewienie wartości patriotycznych, wiedzy i pamięci o losach mieszkańców regionu poległych i zamordowanych podczas II wojny światowej, a także przez wzgląd na doniosłość wydarzeń, także tych dramatycznych, stanowiących historię i dziedzictwo regionu popiera inicjatywę upamiętnienia cywilnych ofiar „Zbrodni Pomorskiej 1939” w formie budowy pomnika w Toruniu.

§2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§3

Powierza się Przewodniczącemu Sejmiku przekazanie niniejszej uchwały Sejmikowi Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Przewodniczący
Sejmiku Województwa Pomorskiego

Jan Kleinszmidt

¹ Zmiany tekstu jednolitego Statutu zostały ogłoszone: Dz. Urz. W.P. z 2004r. Nr 56, poz. 1095, z 2006r. Nr 80, poz. 1691, z 2008r. Nr 76, poz. 1993, z 2013 r. poz. 3157.

UZASADNIENIE

Po napaści Niemiec na Polskę w 1939 r. władze niemieckie przystąpiły do akcji „odpolszczenia” (Entpolonisierung) ziem polskich, które bezpośrednio przyłączono do III Rzeszy. W tym celu rozpoczęto masowe rozstrzeliwania polskiej ludności cywilnej uznanej za „element antyniemiecki” w tym kobiet i dzieci. Akcję tę przeprowadzono w co najmniej 359 miejscowościach w całej Polsce, podzielonej przez okupanta na okręgi. Egzekucje pochłonęły życie 10 000 osób w Okręgu Rzeszy Kraju Warty, 1 500 osób w Prowincji Górnym Śląsku, 1 000 osób w Rejencji Ciechanowskiej oraz 5 000 osób w Generalnym Gubernatorstwie. Jednak do największych zbrodni na terenie okupowanej Polski doszło w granicach przedwojennego województwa pomorskiego ze stolicą w Toruniu, gdzie w piaskowniach, lasach i dołach śmierci zamordowano około 30 000 obywateli II Rzeczypospolitej. Głównymi sprawcami ludobójstwa byli członkowie organizacji Selbstschutz Westpreussen skupiającej miejscowych Niemców, działających pod nadzorem SS. Całkowita liczba ofiar zbrodni pomorskiej jest niemożliwa do ustalenia w wyniku zniszczenia dokumentacji oraz zacierana śladów zbrodni poprzez wydobywanie i spalenie głównie latem 1944 r. ciał ofiar. Większość ze sprawców uniknęła pociągnięcia do odpowiedzialności karnej.

Po 77 latach od tych dramatycznych wydarzeń społeczność województwa kujawsko-pomorskiego pragnie przystąpić do realizacji przedsięwzięcia, którego owocem powinien być materialny ślad w postaci pomnika upamiętniającego tysiące Pomorzan zamordowanych w bestialski sposób jesienią 1939 r. Sejmik Województwa Pomorskiego z akceptacją podchodzi do tej inicjatywy. Warto podkreślić, że lokalizacja pomnika w Toruniu, przedwojennej stolicy województwa pomorskiego, powinna znaleźć zrozumienie także wśród samorządów i środowisk naukowych współczesnego województwa pomorskiego. Wsparcie w tym względzie okazuje również Instytut Pamięi Narodowej – instytucja, która w myśl znowelizowanych przepisów przejęła kompetencje Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i sprawuje nadzór merytoryczny nad tą tematyką. Jednym z podstawowych założeń jest skupienie wokół tego projektu jak najszerszej grupy osób, mieszkańców obu regionów, którzy poprzez bezpośrednie lub pośrednie zaangażowanie w proces powstawania pomnika, staliby się kustoszami pamięci o ofiarach zbrodniczej działalności Selbstschutz Westpreussen.